

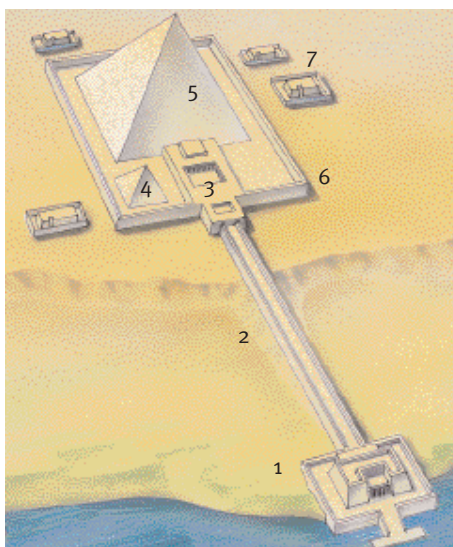
Hrobky faraonů

Pro Egypt jsou charakteristické

Co je to pyramida?

pyramidy, zejména ony tři pověstné nacházející se v Gíze. Celkem ale známe několik tuctů pyramid,

které byly postaveny na mnoha místech od prvního kataraktu až po deltu. Obzvláště mnoho jich stojí na západním břehu Nilu, oproti dnešním městům Káhira a Heluán. Podle velikosti a formy existují mezi jednotlivými pyramidami výrazné rozdíly. Nejprve se stavěly stupňovité pyramidy. První z nich nechal postavit král Džoser. Má šest stupňů a je 60 m vysoká. První pyramida s hladkými stěnami byla postavena za krále Snofrua na začátku 4. dynastie. Některé z malých stupňovitých pyramid rané Staré říše nejsou hrobkami (v jejich nitru totiž nejsou žádné pohřební komory), ale byly výrazem královské moci. Většina ostatních pyramid Staré a Střed-

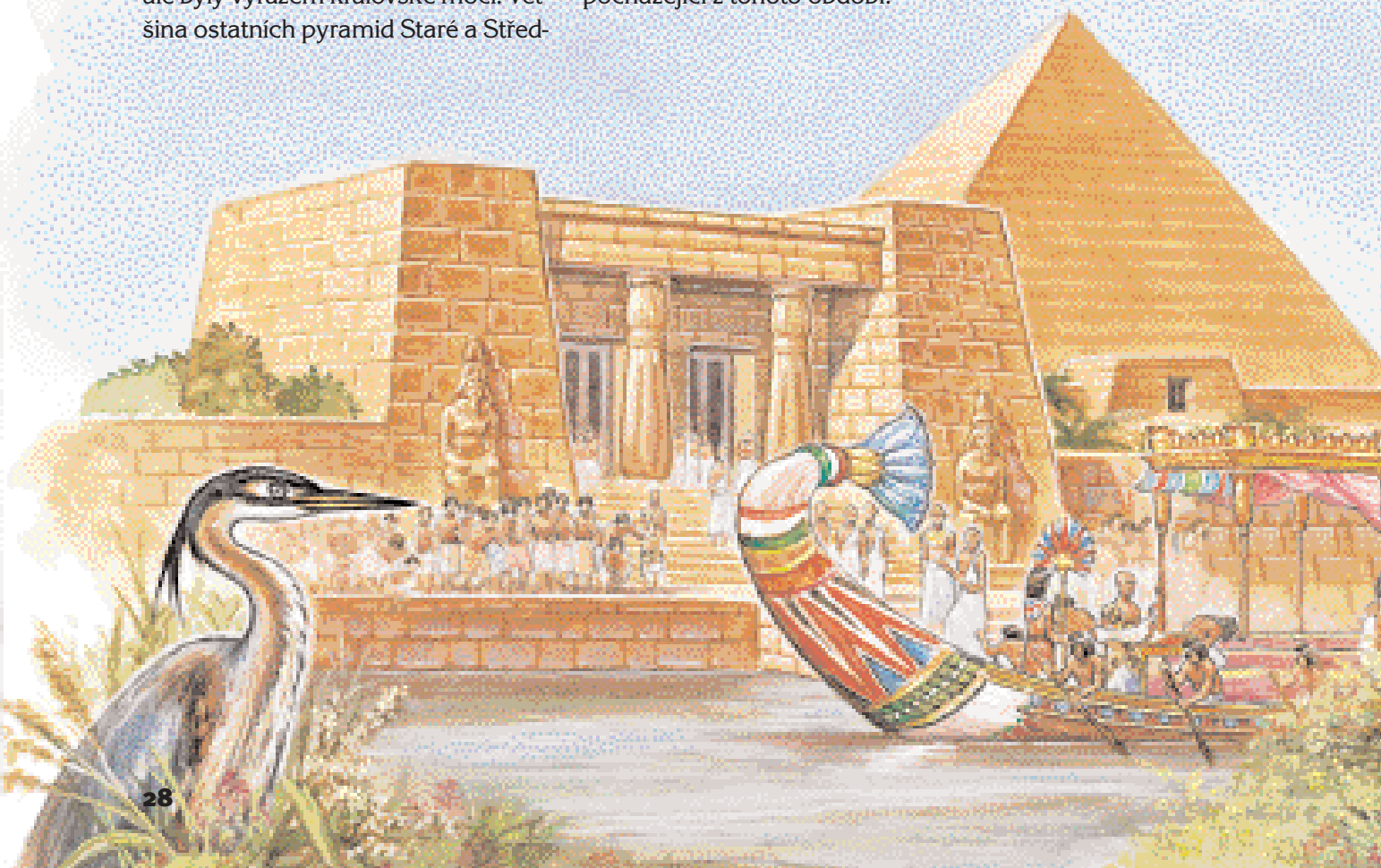

Schematické zobrazení pyramidového komplexu:

1. údolní chrám
2. vzestupná cesta
3. zádušní chrám
4. vedlejší (královnina) pyramida
5. pyramida
6. ohradní zeď
7. mastaby (hrobky) rodinných příslušníků a vysokých hodnostářů

ní říše tvoří součást hrobového komplexu některého egyptského krále. Úkryvají ve svém nitru vícero chodeb a komor. V jedné z těchto komor se nachází kamenný sarkofág, v němž kdysi ležela mumie faraona. Dosud se nenašla žádná královská mumie pocházející z tohoto období.

Člun s mumii krále právě přistál u údolního chrámu. Odtud vede vzestupná cesta k zádušnímu chrámu, který sousedí s východní stranou pyramidy.

TŘI PYRAMIDY

Nejmenší (66 m vysokou) ze tří pyramid v Gíze nechal postavit král Menkaure (řecky Mykerinos), prostřední (144 m) král Rachef (Chefrén) a Chufu (Cheops) tu největší (147 m). Zdá se, že prostřední je větší, ale není tomu tak. Pouze stojí na výše položeném terénu. Jednotlivé vrstvy kamenných kvádrů lze dobře rozeznat, takže větší stěny pyramid dnes působí jako obrovské příkré schodiště. Jen na vrcholu Rachefovy pyramidy se zachoval zbytek původního obložení z jemného vápence. Dokud jím byly pyramidy obloženy, svítily jejich bílé stěny do dálí a na pozlacených špičkách se zrcadlilo egyptské slunce.

Charakteristický znak Egypta – tři velké pyramidy v Gíze. V popředí jsou vidět rovněž tři podstatně menší pyramidy, které patří k pyramidovému okrsku faraona Menkaurea.

Jak býval faraon pohřbíván?

Počínaje 4. dynastií je součástí královny hrobky nejen pyramida, ale i údolní chrám, vzestupná cesta a zádušní chrám. Údolní chrám, tvořící velkolepý vchod do pyramidového okrsku, leží na východ od pyramidy. Před ním se nacházel přístav pro lodě, které mohly k pyramidám doplnout od Nilu po kanálu. V den pohřbu přivezla loď mumii zemřelého faraona k údolnímu chrámu, kde již stálo mnoho královských soch. Před nimi a před mumii faraona byly nahlas přečteny zařikávací formule a prováděny obřady, které zaručovaly znovuzrození a věčný život krále.

Pak vynesli kněží mumii z údolního chrámu a dostali se k vzestupné cestě. Byla obestavěná vysokými zdmi a zastřešená, takže nikdo zvenčí nemohl pozorovat, co se právě děje uvnitř. Úzkou štěrbinou uprostřed ploché střechy pronikalo do chodby trochu světla, aby kněží mohli jistým krokem postupovat ku

předu. Urazili dlouhou cestu, než došli z údolí až nahoru k okraji pouště.

Na konci vzestupné cesty dosáhli zádušního chrámu. Tam vstoupili do otevřeného dvora obklopeného mnoha sloupy. Na jeho západní straně se nacházely sochy krále, z nichž některé jej zobrazovaly jako Úsira a jiné jako krále Horního Egypta či jako krále Dolního Egypta. Na západě na dvůr navazovala kaple.

Tam ale kněží nešli. Dali se doprava a nesli mumii ze zádušního chrámu ven. Nyní se už nacházeli u úpatí pyramidy, na širokém prostranství, které ohraničovala zeď. Podél pyramidy směřovali k její severní straně, kde se nacházel vchod. Vstoupili dovnitř a nesli mumii dlouhými chodbami a předsíněmi až do pohřební komory. Teprve zde směli mumii pohřbít.

Nato zatarasili dělníci vnitřní chodby kameny a definitivně uzavřeli vchod. Do pyramidy již nikdy nesměl vstoupit žádný smrtelník, neboť v ní měla faraonova mumie nerušeně a nepoškozená odpočívat na věčné časy.